

Průzkumy před nedělními volbami signalizují největší volební drama moderního Polska

- CZ24 News | 15. října 2023

POLSKO: Podle posledních průzkumů by jednobarevný kabinet nesestavila ani současná vládnoucí strana právo a spravedlnost (PiS) ani koalice stran pod vedením opoziční Občanské platformy. O tom, kdo bude v Polsku vládnout, zřejmě rozhodnou výsledky menších stran - potenciálních koaličních partnerů. Poslední průzkumy v týdnu před volbami slibují nejvyšší volební účast od rozpadu Varšavské smlouvy. V pátek ale ještě 9 % respondentů, kteří odpověděli, že k volbám půjdou, nevědělo, komu nakonec svůj hlas odevzdá.

V posledním týdnu před nedělními volbami Sejmu - dolní komory polského parlamentu, bylo zveřejněno 13 výzkumů volebních preferencí našich severních sousedů. Polský politický sociolog a odborník v oblasti preferencí politických týmů a volební geografie Marcin Palade jejich výstupy shrnul pro web INFOR. Pro každou z kandidujících stran a koalic vytyčil koridor volební přízně, jak vychází z jednotlivých anket.

Právo a spravedlnost	35-38 %
Občanská koalice	29-31 %
Třetí cesta	9-12 %
Levice	9-11 %
Konfederace	9-10 %
Nestraníci z místní samosprávy	2-3 %

Poslední skupina se v případě, že získá pouze uvedená 2 až 3 % do Sejmu nedostala. Palade ve svém článku vysvětlil, že dlouhodobě bývá nejbližší realitě aritmetický průměr různých průzkumů, který označuje jako „průzkumný průměr“. Přirovnává jej k hodnocení závodníků v Polsku populárních skocích na lyžích.

Jako poslední zveřejnila v pátek večer výsledky svého průzkumu agentura Ariadna. Podle jejího výzkumu by nejvíce hlasů získala volební koalice Sjednocená pravice, kterou vede vládní PiS. Podle ankety by koalici vedené současným premiérem Mateuszem *Morawieckim* mělo dát hlas 35,1 % voličů

Druhé místo průzkum avizuje kandidátce koalici opoziční stran s názvem Občanská koalice. Skupině vedené lídrem největší opoziční strany Občanská platforma - bývalým premiérem a předsedou Evropské rady Donaldem Tuskiem - by mělo dát hlas 26,5 % respondentů.

Třetí nejpopulárnější stranou je podle posledního předvolebního průzkumu koalice protibruselských stran Konfederace. Uskupení, které v roce 2019 založil odpůrce NATO a podřizování polské politiky zájmům USA poslanec Janusz Korwin-Mikke v anketě zakroužkovalo 8,8 % účastníků, kteří uvedli, že půjdou hlasovat.

Bramborovou medaili účastníci průzkumu Ariadny zakroužkovali kandidátce označené jako Levice,

kteře dalo hlas 8,7 % účastníků výzkumu. Jde o volební koalici Strany demokratické levice (SLD) a strany Razem. SLD vznikla přeměnou komunistické strany tedy Polské sjednocené dělnické strany na sociálně demokratickou stranu. V zemi vládla v letech 1993 až 1997 a 2001 až 2004. Razem je nová levicová strana založená v roce 2015.

Poslední kandidátka, která by podle průzkumu ještě postoupila do Sejmu, nese označení Třetí cesta. Jde o koalici hnutí Polské lidové strany (PSL), která v minulosti vládla s SLD i Obranskou platformou, a nové středové strany Polsko 2050. Koalice, která byly utvořena v březnu letošního roku, v průzkumu získala 8,2 %.

Na poslanecké mandáty průzkum v rozložení podle jednotlivých vojvodství přepočítal Maciej Onasz z katedře politických systémů Univerzity v Lodži. Z aplikace volebních pravidel na výsledky ankety mu vyšel tento výsledek:

Sjednocená pravice	213 mandátů
Občanská koalice	145 mandátů
Konfederace,	37 mandátů
Levice	32 mandátů
Třetí cesta	32 mandátů

Jeden mandát navíc by podle polských volebních pravidel měl připadnout zástupci německé etnické menšiny v Polsku.

Vzhledem k tomu, že polský Sejm má 460 poslanců a že vláda potřebuje k získání důvěry hlasy nejméně 231 poslanců je podle vyjádření politologa Krzysztofa Maciejewského pro web Forsal málo pravděpodobný vznik jednobarevné vlády. Zcela vyloučené to však není. Celých 9 % účastníků výzkumu, kteří deklarovali zájem jít volit, totiž odpovědělo, že ještě nevědí, koho budou volit. Při předpokládané vysoké volební účasti může těchto 9 % voličů, kteří se rozhodnou na posledních chvíli, ještě mnohé změnit.

Podle průzkumu lze letos v Polsku očekávat rekordní volební účast. Zájem hlasovat o složení Sejmu i v referendu, které je s volbami spojeno v jeden den projevilo 68,7 % respondentů. Že je pevně rozhodnuto jít k volbám odpovědělo 60,7 % dotázaných. Další 8 % zaškrtnulo kolonku „spíše ano“. Pokud by se tento předpoklad naplnil, trumfla by volební účast i volby z roku 1989, jichž se účastnilo 62,7 % oprávněných voličů.

Pokud by volby skutečně dopadly tak, jak předvídají průzkumy, čekaly by Polsko velké změny. I když zcela jiného typu, než doufá Evropská komise a většina českých i západních médií „liberálně demokratického“ zaměření. Jako nejpravděpodobnější se podle výsledků průzkumů z posledního týdne jeví pokračování vlády PiS pod vedením dosavadního premiéra *Morawieckého*.

Jako potenciální koaliční partneři přichází v úvahu hned dvě formace. I přes ostrou rétoriku, kterou se vůči PiS vymezují, nelze vyloučit vládu s křesťanskodemokratickým uskupením Třetí cesta ani nějakou formu spoluvládnutí s Konfederací.

Polská lidová strana, která je dominantní silou Třetí cesty, je klasickou lidoveckou stranou. Podobně jako jejich čeští bratři se řídí heslem, které při založení ČSL v roce 1919 razil její první předseda Mons. Jan Šrámek: „Musíme být při tom“. Polští lidovci už v novodobé historii vládli s kým. S levicí i s pravíci. To, že doposud nebyli ve vládě s PiS, ještě neznamená, že je to zcela vyloučeno. PiS

je doposud nepotřebovala. Polské lidovce s nynější vládní stranou spojuje odpor k narušení výsostných práv rodiny aktivisty LGBT. Na rozdíl od PiS jsou ale lidovci stoupenci „potratového kompromisu“ z 90. let, který umožňoval umělé přerušování těhotenství z důvodu ohrožení života nebo zdraví těhotné ženy.

PSL stejně jako PiS ve své politice akcentuje podporu klasických rodin s dětmi. Včetně daňových zvýhodnění a finančních příspěvků od státu. Na rozdíl od PiS jsou lidovci méně bojovní vůči Bruselu. I když i oni mají výhrady ke Společné zemědělské politice EU, která diskriminuje polské zemědělce, stejně jako podniky z ostatních východních zemí. Stejně jako PiS mají výhrady i ke grýdýlu. Se současnou vládní stranou se však zásadně rozcházejí v pohledu na justiční reformu, v rámci níž Morawieckého vláda prosadila, že polský Ústavní soud má právo odmítnout implementaci unijních směrnic a nařízení, pokud jsou v rozporu s Ústavou Polské republiky.

Největší hrůzu však v Bruselu budí možnost spolupráce mezi PiS a Konfederací. Podle předvolebních vyjádření obou spolupředsedů Krzysztofa Bosaka i volebního lídra Sławomira Mentzena je koalice s PiS vyloučená. Všichni členové vedení Konfederace nejen v předvolební kampani, ale po celé funkční období současného Sejmu označují PiS termínem „Kaczyńského gang“ v narážce na fakt, že největší slovo má v nyní jediné vládní straně polský prezident Jarosław Kaczyński.

Konfederace tvrdě kritizuje vládní podporu válce na Ukrajině. Zejména vyzbrojování ukrajinské armády a poskytnutí azylu 1,3 milionu Ukrajinců. Zakladatel Konfederace a její nejzkušenější poslanec Janusz Korwin-Mikke veřejně obvinil vládu, že připravuje zatažení polské armády do přímé účasti ve válce na Ukrajině v rámci plánu na anexi západních ukrajinských oblastí kolem Lvova, které byly součástí Polska až do roku 1939. Korwin-Mikke dlouhodobě kritizoval vládní podporu běloruské opozice, která vedla drastickému omezení obchodních vztahů s Běloruskem, jež od roku 2014 pomáhaly obcházet protiruské sankce EU. Mnoho polských firem na nich hodně vydělávalo.

Mluvčí Konfederace Hanna Kramerová zase kritizuje vládu za to, že vůči Německu vznesla požadavek na válečné reparace, co podle ní Polsko přivedlo do situace, že má nepřítel na Západě i na Východě a nemá na hranicích žádný stát, s nímž by vláda nebyla ve sporu.

Těsně před volbami řekl spolupředseda Konfederace Krzysztof Bosak, že si neumí představit, že by s Morawieckým a jeho spolupachateli mohl zasednou ve vládě. Což ovšem neznamená vyloučení tolerance menšinové vlády PiS při splnění některých politických požadavků Konfederace. Současná vláda PiS ostatně už v tomto funkčním období vyslyšela některé požadavky Konfederace, které se týkaly omezení finanční podpory ukrajinských uprchlíků v Polsku. Byl to samozřejmě pokus, jak sebrat opoziční straně voliče. Po volbách by se však tento předběžný ústupek mohl hodit jako základ pro jednání o dalším fungování vlády.

Na první pohled vypadá spolupráce PiS a Konfederace nepravděpodobně. Kdo měl někdy možnost obchodovat s polskými firmami však ví, že polské slovo „nigdy“ má ve skutečnosti mnohem více významů než pouze slovníkový překlad „nikdy“. Dokladem této na kšeft orientované politiky je poslední přemet Agrounie. Původně profesní organizace zemědělců s 30 tisíci členy letos v březnu založila politickou stranu se stejným názvem v reakci na škody, které způsobily polským zemědělcům dovozy potravin a zemědělských produktů z Ukrajiny. Organizace, která se hlásí k odkazu rebelské zemědělské strany Sebeobrana zemřelého Andrzeje Leppera, uspořádala sérii blokád přechodů z UA a dálnic. Nakonec si blokádou ministerstva zemědělství vynutila odvolání ministra Henryka Kowalczyka (PiS), který v Radě ministrů zemědělství hlasoval pro nařízení o neomezeném bezcelním a bezkontrolním dovozu ukrajinské agrární produkce.

Už samo ohlášení registrace AgroUnie, jako politické strany přimělo vládu premiéra Morawieckého k vyhlášení zákazu dovozu UA zemědělské produkce do Polska.

Ještě v létě charismatický předseda AgroUnie Michal Kolodziejczak tvrdil, že s Tuskem si jeho strana nemá co říci, aby těsně před uzávěrkou volebních kandidátek spolu s členy vedení strany přijal vysoce postavená místa na kandidátce Občanské koalice.

Poláci jsou prostě mistři světa ve smlouvání a obchodování. Takže v Polsku může být po volbách ještě hodně veselo. Ale Bruselu by z toho do smíchu nemuselo být vůbec.

AUTOR: Jana Kunšteková

[ZDROJ](#)